

ת"פ 9249/07/12 - מדינת ישראל נגד ע ש

בית המשפט המחוזי בחיפה

23.4.2014

תפ 9249-07-12
ע ש נ' מדינת ישראל

בפני השופט יצחק כהן, סגן נשיא

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י ב"כ אמיר אליאל [פמח"פ]

נגד

ע ש

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד תמר אולמן

גזר דין

1. במהלך שמיעת הראיות מטעם ההגנה, הגיעו הצדדים להסדר טיעון. על פי הסדר הטיעון, הוגש נגד הנאשם כתב אישום מתוקן, והנאשם הודה בעבירת הצתה, עבירה לפי סעיף 448 (רישא) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש שיושת על הנאשם. בין הצדדים הוסכם שהטיעון לעונש יהיה טיעון "חופשי", לאחר שיתקבל תסקיר מבחן.

עתה, לאחר שקיבלתי תסקיר מבחן ושמעתי הראיות והטיעונים לעונש, הנני בא לגזור דינו של הנאשם.

2. כתב האישום המתוקן מתייחס לאירוע שאירע בתאריך 20.6.2012, בהוסטל "ע" בו שהה הנאשם כחוסה. הוסטל "ע" משמש כמסגרת דיור מוגן לצעירים הסובלים ממגוון הפרעות נפשיות. הנאשם נקלט בהוסטל זה בתאריך 10.1.2012.

בתאריך 20.6.2012 נקלע הנאשם לסכסוך עם חוסה אחרת, ובעקבות הסכסוך איים להצית את ההוסטל. בסמוך לשעה 19:30 הצטייד הנאשם בבקבוק משקה, אותו מילא בבנזין. את הבנזין שפך הנאשם

עמוד 1

על שולחן חדר האוכל בקומה הראשונה ועל דלת הכניסה. באמצעות מצית שהחזיק בידו, הצית הנאשם אש בשולחן האוכל ובדלת הכניסה, וזאת בשעה שבמקום שהו חוסים אחרים ואנשי סגל.

כתוצאה ממעשי הנאשם, נגרם נזק לשולחן האוכל ולדלת הכניסה, ותקרת המטבח כוסתה בכתמי פיח.

3. עוד בישיבת ההקראה, בה הוקרא לנאשם כתב האישום המקורי, טענה באת כוח הנאשם כי הנאשם מודה בעובדות המפורטות בכתב האישום. עם זאת, לטענת באת כוח הנאשם, הנאשם אינו נושא באחריות פלילית בשל מצבו הנפשי, הן בשעת ביצוע המעשה, והן לאחר מכן. הגם שלאור תשובת הנאשם היה מקום לשמוע ראיות עדים מומחים לעניין מצבו הנפשי של הנאשם, מצאה המאשימה להעיד בפני גם אנשים שהיו עדים לאירוע. בין היתר העיד בפני מר א ת, שסיפר כיצד שמע זעקות ואץ לכבות את האש ולפנות את הדיירים שהיו במבנה. עוד הוסיף מר ב והעיד:

"אחרי ש[הנאשם] יצא החוצה, שמנו לב שהנאשם היה תזזיתי ולא רגוע. אנחנו לא פסיכיאטרים, אבל הייתה לנו תחושה שמדובר בעצם באיזה שהוא התקף פסיכוטי. כמובן קראנו למשטרה והרחקנו את כל הדיירים מההוסטל."

לאחר שנשמעה עדותו של המומחה מטעם הנאשם, הגיעו הצדדים להסדר טיעון. נראה הדבר, שהסדר הטיעון נעשה, מכיוון שהנאשם ובאת כוחו (ככל הנראה בשיתוף הורי הנאשם) הגיעו למסקנה, שחוות דעת המומחה הרפואי מטעם הנאשם אינה מבססת הגנה לפי סעיף 34ח' לחוק העונשין. עם זאת, גם אם הנאשם אינו חוסה בצל הסייג הקבוע הסעיף 34ח' לחוק העונשין, הרי שניתן להבין מעדותו של מר בן מלך, שהנאשם היה נתון בסערת רגשות גדולה.

4. בעקבות האירוע, היה הנאשם נתון במעצר מתאריך 20.6.2012 ועד לתאריך 2.9.2012, עת שוחרר לחלופת מעצר. בסך הכל היה הנאשם נתון במעצר במשך 75 ימים.

5. קצינת המבחן, שערכה את תסקיר המבחן, פרטה את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם. הנאשם נולד ברומניה, ואומץ על ידי הוריו בהיותו תינוק בן חודשיים וחצי. בגיל 17 לערך, אובחן הנאשם כסובל מהפרעה סכיזופרנית, והוא מוכר לגורמי בריאות הנפש, ומטופל תרופתית.

קצינת המבחן עמדה על קשייו האישיים של הנאשם, ונטייתו לנקוט באלימות כפתרון למצבי קונפליקט. קצינת המבחן ציינה, כי הנאשם מתקשה לקבל אחריות וכן אינו מכיר בכך שהוא סובל מהפרעה נפשית, אך הוא מבין שעליו להיות בטיפול רפואי. להערכת קצינת המבחן, הסיכון להישנות העבירה גובר כאשר הנאשם אינו משולב בטיפול תרופתי וטיפול שיקומי. קצינת המבחן הוסיפה, שקיימים גורמי סיכוי לשיקום, וכיום

הנאשם מיוצב תרופתית, השתלבותו בטיפול חיובית וקיים שינוי בהתנהלותו.

על כן, בסיפא לתסקיר המבחן, מציעה קצינת המבחן שלהשית על הנאשם צו מבחן למשך שנה וחצי, ובמהלך תקופה זאת יפקח שירות המבחן על ההליך הטיפולי שיקומי שהנאשם עובר. קצינת המבחן הוסיפה, כי שקלה להציע להטיל על הנאשם שירות לתועלת הציבור, ואולם, נוכח מאפייני אישיותו של הנאשם היא מעריכה שהנאשם יתקשה למלא אחר צו השירות.

6. מטעם הנאשם העידה לפני אמו. אמו של הנאשם מסרה, כי הנאשם אומץ בגיל חודשיים וחצי, אך בשל קשיים בירוקרטיים שונים, הוא הגיע ארצה רק בהיותו כבן שלוש שנים וחצי. במהלך תקופה ארוכה זו, שהה הנאשם בבית יתומים ברומניה. אמו של הנאשם מסרה, כי הנאשם מטופל כיום במרכז הקהילתי לבריאות הנפש בנהריה, והתנהגותו השתנתה לחיוב באופן משמעותי. הנאשם מתגורר כיום בבית הוריו ויוצא לעבודה שיקומית במסגרת עמותת "מרכז כוכב". אמו של הנאשם מבקשת, כי יתאפשר לנאשם להמשיך ולקבל את הטיפול השיקומי שהוא מקבל, והוסיפה, שכיום הוא מטופל תרופתית, מקפיד ליטול את התרופות, ומצבו הנפשי מיוצב.

7. בא כוח המאשימה טען, כי חומרת העבירה שבוצעה על ידי הנאשם מחייבת הטלת מאסר בפועל. לדעת בא כוח המאשימה, אך נס הוא, שבעקבות האירוע לא נפגע אדם בגופו. בא כוח המאשימה הוסיף, כי בעברו של הנאשם ארבע הרשעות קודמות בעבירות המלמדות על אופיו האלים.

לדעת בא כוח המאשימה, מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם הוא בין שנתיים ועד ארבע שנות מאסר, לריצוי בפועל.

8. לעומת טענות בא כוח המאשימה, עמדה באת כוח הנאשם על נסיבותיו האישיות של הנאשם, כפי שאלה פורטו בתסקיר המבחן ובעדותה של אמו. באת כוח הנאשם ציינה, כי האירוע אירע בעקבות פרובוקציה מצד חוסה אחרת בהוסטל. עוד הוסיפה באת כוח הנאשם, כי מייד לאחר הסכסוך עם החוסה האחרת, הנאשם התקשר אל הוריו, ובעקבות זאת התקשרה אמו אל ההוסטל והתריעה מפני מעשה שהנאשם עלול לעשות.

באת כוח הנאשם הדגישה את ההליך השיקומי שהנאשם עובר, וטענה כי יש לאפשר את המשך התהליך.

9. **קביעת מתחם העונש ההולם (סעיפים 40ג, 40ט' - 40י"א לחוק העונשין):**

(א) העיקרון המנחה בקביעת "מתחם העונש ההולם" הוא "עיקרון ההלימה". על פי עיקרון זה יש לקיים יחס הולם בין חומרת המעשה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם מחד גיסא ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו מאידך גיסא. בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב במידת הפגיעה בערך החברתי המוגן, שנפגע כתוצאה מביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה. כמו כן על בית המשפט להתחשב בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה על ידי הנאשם, ככל שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם. בשלב זה בית המשפט אינו מביא בחשבון את נסיבותיו האישיות של הנאשם ואת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, שכן נסיבות שכאלה תובאנה בחשבון בשלב הבא, הוא שלב קביעת העונש בתוך מתחם העונש ההולם שייקבע.

(ב) בסעיף 40ט' (א) לחוק העונשין, פורטו שיקולים שונים, שאינם מהווים רשימה סגורה, שעל בית המשפט להתחשב בהם, ככל שבית המשפט סבור שהן משפיעות על חומרת המעשה ועל אשמו של הנאשם. בהתייחס לעניין שלפני, יש להביא בחשבון את הערך החברתי המוגן שנפגע, הנזק שעלול היה להיגרם מביצוע העבירות, וכן יש להתחשב במצוקתו הנפשית של הנאשם והקרבה לסייג לאחריות הפלילית, הקבוע בסעיף 34 ח' לחוק העונשין (וראו: סעיף 40ט' (ב) לחוק העונשין, וסעיפים 40ט' (6) עד (9) לחוק). עוד יש להביא בחשבון את העובדה, כי הנאשם איבד את השליטה על מעשיו, בעקבות ריב עם חוסה אחרת, וגורם ההדק שהיה טמון בדברים שהחוסה האחרת הטיחה בו.

(ג) הפסיקה מתייחסת לעבירת ההצתה בחומרה, וקיימת תמימות דעים שעבירת ההצתה מחייבת עונש מאסר. עם זאת, "רף הענישה אינו אחיד" (ע"פ 4006/12 מלאך נ' מדינת ישראל (פורסם במאגר "נבו" - 5.2.2013), ונקבע, כי "לא תמיד מצאה ההתייחסות המחמירה את ביטויה ב"שורה התחתונה" של העונשים שהוטלו" (ע"פ 3210/06 עמארה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו - 18.3.2007)).

(ד) בנסיבות המקרה שלפני, נוכח מאפייני אישיותו של הנאשם, הנני סבור כי יש מקום לקבוע, שמתחם העונש ההולם הוא בין 6 חודשי מאסר ועד ל- 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

10. חריגה ממתחם העונש ההולם (סעיפים 40ד וסעיף 40ד(3) לחוק העונשין:

(א) בית המשפט רשאי לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם שנקבע, מקום בו קיים סיכוי לשיקומו של הנאשם (וראו: סעיף 40ד' לחוק העונשין).

(ב) בנסיבות המקרה שלפני ברור הדבר, שמאפייני אישיותו של הנאשם מחייבים התייחסות מיוחדת. יותר
עמוד 4

מאשר יש לטפל בנאשם באמצעי ענישה, יש לטפל בו באמצעי שיקום. על אמצעים אלה למדתי הן מתסקיר המבחן והן מעדותה של אמו של הנאשם, והתמונה המתקבלת היא, שהנאשם מצוי בעיצומו של תהליך שיקום, המתאים למאפייני אישיותו. כמו כן הונחו לפני מכתבה של ד"ר מ' רוחס מתאריך 17.11.2013 (מוצג נ/5), ומכתב הגב' יעל פיבק מתאריך 3.11.2013 (מוצג נ/6).

(ג) בנסיבות אלה, הנני סבור, כי יש לחרוג ממתחם העונש ההולם, ונוכח ההליך השיקומי שהנאשם עובר והשינויים החיוביים בהתנהגותו, אין לדעתי מקום להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל. עונש מאסר יקטע את ההליך השיקומי, ועלולות להיות לו השלכות קשות ביותר על מצבו הבריאותי של הנאשם.

11. קביעת העונש, ונסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיפים 40ג(ב), 40יא ו- 40יד(2) לחוק העונשין:

(א) הנאשם יליד שנת 1986, ובעקבות האירוע נשוא כתב האישום היה נתון במעצר משך 75 ימים. נסיבותיו האישיות של הנאשם אינן קלות, והרקע לביצוע העבירה הוא מצבו הנפשי.

(ב) כיוון שהנני סבור, שאין להשית על הנאשם עונש מאסר, ויש להוסיף ולקיים את ההליך השיקומי בו הוחל, הנני מקבל את המלצת שירות המבחן, כי יש מקום ליתן על הנאשם צו מבחן.

(ג) אציין, כי מקובלות עלי הסתייגויות קצינת המבחן מהאפשרות שיושת על הנאשם עונש של שירות לתועלת הציבור, ומקל וחומר ברור, שאין אף מקום להשית על הנאשם עונש מאסר שניתן יהיה לבצעו בעבודות שירות.

(ד) על כן, בסיפא לגזר דין זה יינתן על הנאשם צו מבחן.

12. אשר על כל האמור לעיל, ניתן בזה על הנאשם צו מבחן, למשך תקופה של 18 חודשים. במהלך תקופה זאת יפקח שירות המבחן על התהליך הטיפולי - שיקומי שהנאשם עובר.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשע"ד, 23 אפריל 2014, והודע בפומבי.

והודע לנאשם כי הוא זכאי לערער על גזר הדין בתוך 45 ימים מהיום, בפני בית המשפט העליון.

**י' כהן, שופט
סגן נשיא**